Turkish Studies **Historical Analysis**

Volume 14 Issue 4, 2019, p. 875-902

DOI: 10.29228/TurkishStudies.39930

ISSN: 2667-5552

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 27.11.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 20.12.2019

📅 *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (18.12.2019)-Referee 2 (07.12.2019)

This article was checked by iThenticate.

PARION'DAN BİR GRUP KORINTH ALABASTRONU

*Büşra Elif KASAPOĞLU**

ÖZ

Kuruluşu Grek Kolonizasyon Çağı ile ilişkilendirilen Parion Antik Troas Bölgesi'nin önemli liman kentlerinden biridir. Antik kent bugünkü Çanakkale ili, Biga ilçesi, Kemer köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Kent ile araştırmalar ve kazı çalışmaları sonucu, kentin MÖ 709 yılında kurulduğu ve MS 12. yüzyıla kadar iskân gördüğü bilinmektedir. Kentte 2005 yılından itibaren, farklı yapı ve alanlarda kazı ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu çalışma alanlarından birisi de kentin Güney-Tavşandere Nekropolisi'dir. Makalede ele alınan Korinth üretimi 9 alabastron da, Nekropolisin Arkaik Dönem krematoryumlarından *Krm 4* ve *Krm 5* den ele geçmişlerdir. Bu alabastronlar, üzerlerindeki bezemelere göre *Bitkisel (Karşılıklı Palmet) Bezemeli*, *Çizgisel (Bant-Nokta) Bezemeli*, *Hayvan Figürlü*, *Karışık Yaratık Figürlü* ve *Diğer Alabastronlar* şeklinde alt gruplara ayrılmışlardır. Alabastronların tamamı göz önünde bulundurulduğunda MÖ 620-590 aralığındaki süreçte, ikincil kremasyon gömü uygulamasına yer verildiği anlaşılmaktadır. Kaplardaki yanık belirtileri, bu kapların içlerinde hem kremasyon işleminde yanmayı hızlandırabilecek, hem de bu esnada oluşabilecek kötü kokuyu giderecek hoş kokulu yağların olabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, yakma işlemi esnasında kullanılan olarak, kapların krematoryum içerisine atılıp kırıldığı anlaşılmaktadır. Nekropolis'de Arkaik Dönem urnelerinin etrafında herhangi bir ölü hediyesi ele geçmemesi de, ölü hediyesi bırakma ritüelinin yalnızca kremasyon esnasında yapıldığını göstermektedir. Ayrıca, bu seramik kaplar genel anlamda MÖ 630-590 aralığında Parion'un Kıta Yunanistan (Korinth) ile olan ilişkilerini de göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Alabastron, Arkaik Dönem, Korinth, Parion, Seramik.

* Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, E-posta: busraelifkasapoglu@gmail.com / belif.kasapoglu@atauni.edu.tr

A GROUP OF CORINTHIAN ALABAstra FROM PARION

ABSTRACT

Parion which its establishment associated with Greek colonisation period is the one of important port cities of Ancient Troas region. Ancient city is located within borders of today's Çanakkale City, Biga District, Kemer Village. Results of researching and excavations it is known that the city was established in 709 BC and inhabited until 12th century AD. Excavations and restorations have been implemented in various structures and areas since 2005. One of these areas of excavation is Tavşandere Necropolis where located South of Ancient city. 9 alabastra in the article which Corinth product were founded in the *Krm* 4 and *Krm* 5 from Archaic Period Crematorium of necropolis. These alabastra are divided into groups as various ornaments on them: Linear ornament (belt – spot), plantal ornament (antithetic palmette), mixed creature figures and other alabastra. Considering about all of alabastra, it is understood that secondary cremation burials were used in the process between 620 – 590 BC. Sign of burnt in vessels show that not only used for acculate of cremation but also used spreading of fragrance. Thus it is understood that vessels were thrown and broken into the crematorium. The fact that no tomb gifts were found around Archaic Period urns in necropolis shows that the ritual of put the tomb gift was only performed during cremation. Furthermore these ceramic vessels show that relationship between Parion and land mass Greek.

STRUCTURED ABSTRACT

Scrutinizing the material culture which one of the important to determining the socio-culture, socio-economic and political processes of any settlement and society. Ceramic is one of the most important sort of material to scrutinizing. The main object of this scrutinizing consist of alabastra which were part of ceramics found in south Tavşandere Necropolis, Parion Ancient City too. Information which obtained results of scrutinizing these ceramics in terms of stylistic, iconographic and technical features provide an opportunity willable to determination of ancient city's historical process with materials, functionality of these vessels and their place in burial rituals. In order to this analysis not only material but also need to know in detail geography which this material belongs and context where found it. In this connection, primarily, given to a brief information about ancient city Parion where the ceramics found, south Tavşandere Necropolis artifacts in context and crematorium in this necropolis. Parion the ancient city located within borders of today's Çanakkale city, Biga district, Kemer Village is seated in northwest of Anatolia.

Central excavation area of ancient city is in the eastern of Kemer village the modern settlement. This area covareges peninsula shaped Bodrum ness region and shallow valley is in the southern of Bodrum ness region. Ancient city has a large hinterland that surrounded by fortification which approximately 7 km long, also include current village settlement. As to when and by whom Parion city was established,

Eusebius indicates that the city was established in 709 BC. Also one of the informations obtained during the excavations since 2005, head of terra cotta figurine dated Late Geometric Era, supports this date. As the considering to last informations, it can be said that The settlement in the ancient city started on the last quarter of the 8th century BC and continued uninterruptedly until the 12th century AD.

Parion South-Tavşandere Necropolis is located in south of the ancient city, presumably outside the fortification wall, in a small valley where between the southern gate of the city and the hills to the southeast. It is to accomplishable reach to this area which today known name Tavşandere, with the first turn right after Kemer Cemetery. Over 300 tombs and 5 crematoriums have unearthed in the necropolis since 2005. Informations and context findings obtained from uncovered tombs show that The necropolis was used continuously from the last quarter of the 7th century BC to the beginning of the 3rd century AD. As inhumation and cremation the both burial techniques were used in all phases of necropolis, from the date back Archaic Period to the end of the Roman Imperial Period (Kasapoğlu, 2007: 483-484; Kasapoğlu, 2013: 107-135). The alabastra the subject of this study were found in two cremations: One of this cremations is *Krm 4* uncovered on excavation of 2013, the other one is *Krm 5* uncovered on excavation of 2016. Size of *Krm 4* which located in the section 1540-2290 in the north-west of the studied section of the necropolis is average of 300x250 cm in terms of burnt marks and the ceramic fragments section covers an area of 250 x 150 cm. So many fragments of ceramics which belong footed plate, aryballosaskos and The alabastra the subject of this study were found into the fairly thick ash layer where located on elevation approximately 7.30-7.00 m (Başaran-Kasapoğlu, 2014: 120, Res. 9). Crematorium *Krm 5* is located in section number 1560-2300 which local grid of necropolis in Southeastern of area. In the north-west of the area where the crematorium is located, there is a there is a single row of rubble stones in northeast-southwest direction possibly for the purpose of limit to crematorium area. In the north of this stone row, there is cremation mark size of 300 x 150 cm on the elevation 5 - 4.68 m while lower layer which consist of burned wood remains, bones and ashes is major layer and its size of 260x120 cm. All of them are broken; 2 alabastron the subjects of this study, 10 aryballos, 2 ionian bowls, 1 pyxis, 1 askos and so many amorphous ceramic fragments were found in cremation *Krm 5*. The alabastra where found in these two ceremonies are divided into groups as various ornaments on them: Linear ornament (belt – spot), plantal ornament(antithetic palmette), mixedcreature figures and other alabastra. Considering about all of alabastra, it is understood that secondary cremation burials were used in crematoriums and cremation areas which were created simply at the significant points of the necropolis between 620 – 590 BC. It is possible to say that these vessels are exposed to a very high temperature due to the burn marks on the outer surfaces and the change in dough colors. This situation in the physical structure of the vessels show that there is fragrant oil in these vessels on the purpose of both acculate the cremation and spreading of fragrance. Thus it is understood that after pour the oil in crematorium, vessels were thrown and broken into the crematorium. Considering the fact that no tomb gifts were found around Archaic Period urns in south Tavşandere necropolis, it can be saying the ritual of put the tomb gift was only performed during cremation. In

addition to these informations which focused on burial tradition and ritual, these alabastra the subject of this study represent one of the important groups of ceramics which are the closest archaeological material type to the established history of the city. Also these ceramic vessels show that relationship between Parion and landmass Greek between 620 – 590 BC.

Keywords: Alabastra, Archaic Period, Corinth, Parion, Pottery.

Parion

Bugünkü Çanakkale'nin Biga İlçesi, Kemer Köyü sınırları içerisindeki Parion, Anadolu coğrafyasının kuzey batısında, antik çağdaki adıyla Hellespontos olarak bilinen Çanakkale Boğazı'nın, kuzeydeki Propontis-Marmara Denizi'nin çıkışında, boğazın doğuya doğru genişleyen kısmının güney yanında, Anadolu kıyısında yer almaktadır (Başaran, 1998: 349; Keleş, 2013: 19) (**Resim 1**). Antik kentin, kazı çalışmaları yapılan merkezi bölümü Kemer Köyü modern yerleşiminin doğusunda, yarım ada görünümündeki Bodrum Burnu mevki ve güneyinde devam eden sıg vadiyi kaplamaktadır. Antik kent, mevcut köy yerleşimi de dâhil yaklaşık 7 km'lik bir sur duvarının çevrelediği geniş bir hinterlanda sahiptir (Kasapoğlu, 2008: 11). Parion'un adı ile ilgili ortaya konulan, üç farklı görüş vardır. Bunlardan ilki, Parion adının "Paroslular'ın Kenti" anlamında kullanıldığıdır (Başaran, 2001, 19; Avram, 2004: 991). İkinci görüşe göre, kentin adının Erythrai'li göçmen Iason ve Demetria'nın oğlu Parius'dan geldiği şeklindedir (Leaf, 1923: 83; Bonacasa, 1976: 676; Başaran, 1998: 350;). Üçüncü görüşle de kentin adının, Troya kralı Priamos'un küçük oğlu Paris'in burada eğitilmesinden dolayı da Paris'in şehri anlamına gelen "Parion" şeklinde kullanıldığı öne sürülmektedir. Parion'un ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu konusunda Eusebius, Parion'un MÖ 709 yılında kurulduğunu belirtmiştir. 2005 yılından bu yana sürdürülen kazı çalışmalarından elde edilen veriler içerisinde yer alan Geç Geometrik Döneme ait pişmiş toprak figürin başı da bu tarihlmeyi destekler niteliktedir. Bu son veri de göz önünde bulundurulduğunda, antik kentte MÖ 8. yüzyıl son çeyreğinden başlayan iskânın MS 12. yüzyıla kadar kesintisiz olarak sürdüğü anlaşılmaktadır (Ergürer-Keleş, 2018, 23). Strabon (Strabon 1993, XIII, 14.2) kentin kuruluşunun Milet'in kolonizasyonu ile ilgili olduğunu; Aeneas Tacticus (Tacticus 1923, I, 1-3.3.), Milet tarafından; Pausanias (Pausanias 1918-1935, 9,27) ise Erythrai tarafından kolonize edildiğini ifade etmektedir.

Gyges (MÖ 680-644 dolayları) ile başlayıp, Kroisos Dönemi'ne (MÖ 560-540 dolayları) kadar, Lydia Krallığı (Greenewalt, 2010: 12, Dn. 6) ile ilişki içinde olması gerektiği düşünülen Parion'dan tarihi bir olay içerisinde bahseden ilk yazar, Herodotos (Herodotos; IV-138, 238)'tur. MÖ 546 yılında Pers kralı Kyros (MÖ 559-529)'un Lidya Krallığı'na son vermesi ile Batı Anadolu'daki tüm Grek kentleriyle birlikte Parion da Pers egemenliğine girmiştir (Wiesehöfer, 2002: 20). Bu süreçte kent, Greklerin MÖ 479-478 yıllarında Ege Adaları ve Batı Anadolu'daki Pers hâkimiyetinden kurtulmak için kurduğu, "Atika-Delos Deniz Birliği" ne üye olmuş (Başaran, 2006: 185); MÖ 431-404 yılları arasında, Atina ile Sparta arasındaki Peloponnesos Savaşları'nda ise Atina'nın yanında yer almıştır (Hansen, 2004: 992; Keleş, 2013: 23). Büyük İskender'in Doğu Seferi'nde MÖ 334 yılında Granikos ve MÖ 333 yılında Issos Savaşında Persleri mağlup etmesinin ardından, bütün Batı Anadolu ile birlikte Parion da Makedon egemenliği altına girmiştir (Sevin, 2001: 58). İskender'in vasallardan Seleukoslar'ın bölgedeki hâkimiyeti ardından, MÖ 190 yılında Romalılar ile Seleukos kralı III. Antiokhos arasında yaşanan Magnesia Savaşı'nı Roma'nın kazanması ve MÖ 188 yılında yapılan Apameia Barışı sonrası, Troas'ın Pergamon Krallığı yönetiminde kaldığı bu süreç MÖ 133'de III. Attalos'un (MÖ 139 - 133) ölümüyle son bulmuş, vasiyeti ile Bergama yönetiminin Roma İmparatorluğu'na bırakılmasıyla birlikte Troas bölgesi ve onun bir parçası olan Parion da Roma'nın idaresine geçmiştir (Magie, 1950: 33; Sevin, 2001, 58).

Parion'a Roma Dönemi'nde Ceasar, Augustus ve Hadrian Dönemleri'nde olmak üzere üç kez koloni statüsü verilmiş, MS 3. ve 5. yüzyılda bishopluk/piskoposluk merkezi olmuştur (Keleş – Çelikbaş, 2014, 80; Keleş, 2016: 194; Oyarçin, 2016: 181).

Güney-Tavşandere Nekropolisi ve Alabastronların Ele Geçtiği Krematoryumlar

Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi antik kentin güneyinde, tahmini sur duvarının dışında, kentin güney kapısı ve güney doğusundaki tepeler arasında kalan küçük bir vadi içerisinde yer almaktadır (**Resim 2**). Bugünkü adıyla Tavşandere mevkii olarak bilinen bu bölüme Kemer Köyü mezarlığından hemen sonraki sağa doğru girilen ilk sapakla ulaşmak mümkündür. Nekropolis'de 2005 yılından itibaren 300'ün üzerinde mezar ve 5 krematoryum ortaya çıkarılmıştır (**Resim 3**). Bugüne kadar yapılan çalışmalarda ortaya çıkarılan mezarlardan elde edilen veriler ve kontekst buluntuları, nekropolisin MÖ 7. yüzyıl son çeyreğinden MS 3. yüzyıl başlarına kadar aralıksız olarak kullanıldığını göstermiştir. Bu uzun ve yoğun kullanım süreci nedeniyle bazı mezarların üst üste olduğu ya da önceki evreye ait, daha alt kottaki mezarların ya da krematoryumların sonraki kullanım evreleri, hatta aynı evre içerisinde gömü yapılmış mezarlar tarafından tahrip edildiği açıkça görülmektedir. Nekropolisin Arkaik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi sonlarına kadar olan bütün kullanım evrelerinde, inhumasyon ve kremasyon gömü uygulamalarının her ikisi de kullanılmıştır (Kasapoğlu, 2007: 483-484; Kasapoğlu, 2013: 107-135). Çalışmanın konusunu oluşturan alabastronlar da 2013 yılı çalışmalarında belirlenen *Krm 4* (Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd., 2015: 415, Res. 2) ve 2016 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan *Krm 5* (Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd. 201: 185) olarak adlandırılmış iki krematoryumdan ele geçmiştir.

Nekropolisin çalışılan bölümünün kuzey batısında, 1540-2290 nolu açmanın içerisinde kalan *Krm 4*, yanık izleri itibarı ile ortalama 300x250 cm ölçülerinde, seramik parçalarının bulunduğu bölüm ise 250x150 cm'lik bir alanı kaplamaktadır (**Resim 4**). Ortalama 7.30-7.00 m kottaki, oldukça kalın kül katmanı içerisinde ayaklı tabak, aryballos askos, kotyle ve bu çalışmada ele alınan alabastronlara ait çok sayıda seramik parçası ele geçmiştir (Başaran-Kasapoğlu, 2014: 120, Res. 9). Krematoryumlardan *Krm 5* ise alanın güneydoğusunda, nekropolisin, lokal karelej sistemindeki 1560-2300 no'lu açmada yer almaktadır. Krematoryumun bulunduğu açmanın kuzey batısında kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu, olasılıkla krematoryum için destek ve alanı sınırlama amaçlı yapılmış tek sıra halinde moloz taş sırası yer almaktadır. Bu taş sırasının kuzeyinde 5 - 4.68 m kotta yanmanın toprakta bıraktığı kırmızımsı izler 300x150 cm ölçülerindeyken, 4.67 - 4.40 m kotta yanık odun kalıntılarının, kemik ve küllerin oluşturduğu asıl katman 260x120 cm boyutlarındadır (**Resim 5**). Ancak bu krematoryumun batı sınırı TSM 2 olarak adlandırılan Hellenistik Döneme ait taş sandık mezarın altında kalmaktadır. *Krm 5* için, tabana doğru daralır biçimde bir çukur açıldığı, yanmayı sağlayacak kalın ağaç dalları, kütüklerin konulduğu ve üzerine ölünün yatırıldığı, bulunan yanmış kütük parçaları ve üzerindeki az sayıdaki kemik parçalarından anlaşılmaktadır. *Krm 5* krematoryumundan, tamamı kırık vaziyette olmak üzere, bu çalışmada ele alınan 2 alabastron ile birlikte 10 aryballos, 2 Ionia kâsesi, 1 pyksis, 1 askos ve çok sayıda amorf seramik parçası ele geçmiştir.

Seramik Terminolojisinde Alabastronlar

Alabastron dar boyunlu, silindirik gövdeli, yuvarlak ya da sivri dipli bazen de kaideli örnekleri bulunabilen, çoğunlukla kulpsuz olup, bazen kabın üst gövdesi üzerinde küçük kulak benzeri çıkıntılı kulplu (Kulplu alabastron örneği için bkz. Payne, 1931: Lev. 3: 3), bu kulplar üzerinde de ip delikleri bulunabilen bir tür koku kabıdır (Akkurnaz, 2016: 160). Korinth seramiğine Geç Protokorinth Dönem ile birlikte giren alabastronların sayılarının çok az olduğu ve oldukça küçük boyutlu yapıldıkları bilinmektedir (Akurgal, 1997: MÖ 750-550, 52; Bulut, 1998: 62). Payne alabastronun oriental bir form olduğunu ve doğudan nasıl alındığına dair kanıtlar olmasa da doğudan Korinth'e geldiğini iddia ederek, Kıbrıs (Payne, 1931: 270, Fig. 115) ve Girit (Payne, 1931: 270, Fig.

114) alabastronlarından etkilenilmiş olabileceğini savunur (Payne, 1931: 269). Transisyonel Dönem'den itibaren daha yaygın hale gelen bu kaplarda form büyümeye başlar ve bu büyüme Erken ve Orta Korinth Dönemleri'nde devam eder (Akurgal, 1997: MÖ 750-550, 53-54). MÖ 7. yüzyılın son çeyreğinde yani Erken Korinth Dönemi'nde ağız profili dikdörtgen ve boynu içbükey olan alabastron oldukça popüler bir kap türü olur (Payne, 1931: 270). Geç Korinth I Dönemi'nde tekrar küçülen alabastronların kullanımı bu dönemle birlikte sona erer (Akurgal, 1997: MÖ 750-550, 54).

Bu kap formunun işlevselliği ile ilgili kısa bir açıklama da bulunacak olursak; antik Grek günlük yaşantısındaki parfüm ya da kozmetik kabı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra, ölü gömme geleneklerinde gerçekleştirilen ritüellerde de rol alan önemli kap formlarından biri olarak, ölünün gömülme işlemi öncesinde *prothesise* hazırlanması aşamasında krem lenip, parfümlenmesi için kullanılan parfüm-koku kapları arasında yer aldığı da düşünülmektedir. Gömü geleneklerinde ölünün hazırlanması aşamasındaki bu muhtemel işlevinin yanı sıra, ölü hediyesi olarak doğrudan genç kız ya da kadın mezarlarına bırakıldıkları da kabın kullanım yerleri ile ilgili bir diğer bilgidir. Öyle ki, genç kız ve kadınlar için mezar armağanı olarak konulan bu tip hediyelerin, mezar sahibi genç kız ya da kadının tanrıça Aphrodite'nin koruyuculuğu altında öbür dünyadaki yaşamını sürdürmesi amacı taşıdığı da öne sürülmüştür (Yılmaz, 1995: 17). Yılmaz bu formun taş örneklerinin, pişmiş toprak alabastronlara göre daha pahalı olduğunu ve Atina'da Paros'tan gelme çok sayıda alabastronun kopyasının bulunduğunu belirtmektedir (Yılmaz, 1995: 30, dn. 3).

Parion Torba Gövdeli Korinth Alabastronları

Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi'nde 2010-2016 yılları arasında yapılan çalışmalarda 5'i tama yakın, 4'ü ağız parçası olmak üzere toplam 9 torba gövdeli alabastron ele geçmiştir. Bütün halde bulunan alabastronlar ortalama 8-8.2 cm yüksekliğinde, küçük boyutlu, dışa çıkıntılı disk biçiminde hafif içe eğimli düz ağız tablalı, orta kalınlıkta dudaklı, ince orta kısmı hafif iç bükey boyunlu, aşağıya doğru genişleyen torba formlu gövdeli, dibe doğru daralan hafif düzleştirilmiş dipli bir yapı sergilemektedirler. Form olarak genel anlamda aynı özellikleri yansıtmaları nedeniyle "Torba Gövdeli Alabastronlar" olarak değerlendirmeye alınan bu alabastronlar, üzerlerindeki bezemelere göre alt gruplara ayrılmaktadırlar. Bunun sonucunda uygun görülen birincil ve parantez içi ikincil gruplar aşağıdaki gibidir:

a. *Bitkisel (Karşılıklı Palmet) Bezemeli Alabastronlar*

b. *Çizgisel (Bant-Nokta) Bezemeli Alabastronlar*

c. *Hayvan Figürlü Alabastronlar*

d. *Karışık Yaratık Figürlü Alabastronlar*

e. *Diğer Alabastronlar*

a. Bitkisel (Karşılıklı Palmet) Bezemeli Alabastronlar

Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi'nde bulunan, gruba ait tek örnek, *Krm 4* buluntusu Kat. No. 1'dir. Hamur ve astarı krem renkli olup, yüzeyi yer yer yanmadan dolayı turuncumsu bir renk almıştır. Firnis rengi palmetlerin ortasındaki bordomsu halka hariç siyahtır (Altta yer alan palmetin üzerinde belli belirsiz kırmızımsı bir renk vardır. Fakat bu rengin yanmadan dolayı oluşup oluşmadığına emin olunamadığı için alt palmetin katalog ve levhada yer alan bezeme çizimi siyah renge boyanmıştır). Kat. No. 1 form olarak, dışa çıkıntılı, ağız deliğine doğru hafif eğimli düz ağıza, dar ve kısa boyuna, ağız omuz arası tek kulpa, aşağıya doğru genişleyen torba biçimli gövdeye ve yuvarlak ortası çukur dibe sahiptir. Alabastronun ağız üzeri 13 dil yaprakla, dudağı 12 nokta bezekle, omuzu uzun 5 dil yaprakla süslenirken, kulp ise, tamamen boyalıdır. Gövde ön ve yan yüzlerini tamamen kaplayacak şekilde yerleştirilmiş karşılıklı çift palmetin, kökleri ortada yer alan tek halka içinden geçerek birbirine düğümlenmiş ve sapları yanlara doğru sarmaşık dalları benzeri birbirlerine

dolanarakilmek oluşturacak şekilde uzatılmıştır. Kazıma çizgilerle birbirlerinden ayrılan üst palmet 6, alttaki ise 5 yapraklıdır. Palmetlerin ortalarında sapları düğümleyen kırmızı boyalı alt ve üstü ikiye yatay kazıma çizgiyle hareketlendirilmiş olan halkası hariç, diğer kısımları siyaha boyanmıştır. Palmetin solunda 1, sağında 3 kazımasız basit leke rozet vardır. Alabastronun tabanına 7 kısa dil yapraklıktan oluşan bir rozet yerleştirilmiştir.

Benzer örneklerin yardımıyla bu bezemenin özellikle Erken Korinth Dönemi'nde sevilerek aryballoslar (Pottier, 1897: 48, Pl. 40: E361; Dugas, 1928: Pl. XXII, 177, 178, 181, pl. LXIV, 181; Jacopi, 1929/30: 365, Fig. 409; Payne, 1931: type I, Fig. 58d, no. 634 e; Ure, 1934: Pl. IX, 91.24 (065), 91.25 (065); Mayence-Verhoogen, 1949: Pl. 6: 30; Stillwell vd., 1984: Pl. 105, 793 (KP 896); Lo Porto, 1998: Tav. 1: 1-2; Berges, 2002: 131, Abb. 17: Kat. No. 2; Andreiōménou, 2007: Pl. 25: 8; Ilieva, Fig. 8: 10?; Öncü, 2013: 17, 18, 96, Res. 28; Öncü, 2014: 143, 147-148, Res. 2) başta olmak üzere birçok farklı kap formları üzerine çok az değişikliklerle (palmet sayısı, bir tarafında palmet yerine palmet yapraklı lotus) bezendiği söylenebilir. Örneğin; Kat. No. 1'deki ana bezeme örgesi olarak kullanılan tüm ön ve yan yüzeyi kaplayan dikey çift palmetin, bazı alabastronların üzerinde bir tarafı palmet diğer tarafı palmet yapraklı lotus şeklinde düzenlenmiş olduğu ve hayat ağacı tarzında orta bezeme elemanı olarak boyanıp, her iki yanında karşılıklı birbirine bakan (antitetik duruşlu) hayvanların kullanıldığı görülmektedir (Berges, 2002: 131, Abb. 17: Kat. No. 2). Aynı tipteki ilmekli dikey karşılıklı palmet-lotusları Korinth üretimi oinokhoelerin üzerinde (Amyx-Lawrence, 1996: Pl. 98: An 136.) de kullanılmıştır. Ayrıca, Kat. No. 1 ile benzer tipte karşılıklı dikey ilmekli palmetler Korinth'de üretilmiş Erken Korinth'e ait destekli kraterlerin kulp destek plakaları üzerinde (Amyx-Lawrence, 1996: Pl. 13: An 80, 81) ve kotylelerde (Dehl, 1995: Taf. 52: 2290-2291) de tercih edilmektedir.

Kameiros (Jacopi, 1929/30: Fig. 409, soldan üçüncü), Delos (Dugas-Rhomaïos, 1935: Tav. LV: 43E), Gela (Martelli Cristofani, 1972: IIIC, Tav. 20: 1-3, MÖ 7. yüzyıl sonu; 4-7, G. 35, MÖ 7. yüzyıl sonu-6. yüzyıl başı), Tocra (Boardman-Hayes, 1973: Taf. 1: 1838, Erken Korinth) ve Selinus (Boardman-Hayes, 1973: Taf. 1: 1838, Erken Korinth alabastronu; Taf. 2: 64, aryballos) benzer bezemeye sahip alabastronların bulunduğu yerler arasındadır. Değişen palmet sayıları dışında neredeyse aynı olan örneklerin bulunduğu bu yayınların içinde, kapların ressamlarına ait herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Parion'daki gibi diğer kentlerde de çok sayıda değil de tekil örnekler ile temsil edilmesi ve ressamına dair ortak bir işaret olmaması buna neden olarak düşünülebilir.

Form olarak değerlendirildiğinde Kat. No. 1'in kısa olması, boyun kısmının inceliği ve içe doğru belirli bir kavis oluşturması (Yılmaz, 1995: 54) gibi Erken Korinth Dönem özellikleri dikkat çekerken, bezeme olarak kap yüzeyini kaplayan tek figürün her dönemde görülse de Erken Korinth'de daha çok bezendiği ve özellikle Orta Korinth'de görülen ana sahnenin bantlarla sınırlandırılmasına (Yılmaz, 1995: 64) geçilmediği anlaşılmaktadır.

Benzer eserlerin genellikle Erken Korinth-Orta Korinth Dönemi başlarına tarihlenmesi ve bulunduğu kontekst göz önüne alındığında, MÖ 620'den önce olamayacağı, aynı zamanda *Krm 4* no'lu krematoryumun (Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd., 2015: 415) en erken tabakasının son tarihinin MÖ 600 olması da düşünüldüğünde, söz konusu benzer eserlerin tarihleriyle aynı tabloyu çizdiği görülmektedir. Tüm bunlara göre, Kat. No. 1 MÖ 620-600 yıllarına tarihlenmektedir.

b. Çizgisel (Bant-Nokta) Bezemeli Alabastronlar

Yine tekil örnek ile temsil edilen bu grubun tek eseri Kat. No. 2, ağız deliğine doğru az eğimli, dışa çekik kalın düz ağıza, dar, aynı zamanda oldukça kısa bir boyuna, ağız-omuz arası kalın cidarlı, tutma deliği küçük olan bir kulpa sahip olup, aşağıya doğru genişleyen torba biçimli gövdesi yuvarlatılmış dip ile sonlanan küçük boyutlu bir alabastrondur. Kabin hamuru-kili soluk krem-sarı arası renktedir. Yüzey rengi yanarak, krem renginden çok açık kahveye dönüşmüştür. Siyah firnise sahip olan alabastronun yüzeyinde, Korinth seramiğinde karşılaşılan, ek kırmızısı bordo ya da mor

renk görülmemektedir. Kabın ağız tablası üzerine iki konsantrik daire, ağız yan pervazına dudak uçlarını rezerve bırakacak kalınlıkta bir bant, boyun kısmına omuz üzerine doğru uzatılmış 9 dil yaprak ve kulpuna ise dikey bir şerit bezenmiştir. Gövde üzerine ise üstten alta sırasıyla 3 sıra ince kalınlıkta bant, 7 sıra nokta, 3 sıra ince kalınlıkta bant, dip kısmına içteki orta, dıştaki ince kalınlıkta olmak üzere toplam 2 konsantrik daire yerleştirilmiştir. Nokta sıraları gelişigüzel bir şekilde küçük fırça darbeleriyle aralıkları hesaplanarak aynı doğrultuda boyanmıştır. Boyamaların üzerine kazıma çizgiler eklenmemiştir.

Payne bu grubu “*Grup C. II*” içinde değerlendirerek, “*linear patterns*” olarak adlandırmıştır (Payne, 1931: 284, Fig. 121 bis. No. 377). Kat. No. 2 gibi Payne’in Korinth seramiklerini genel olarak ele aldığı yayında No. 377 (Payne, 1931: 284, Fig. 121 bis. No. 377) olarak verdiği örnekte de nokta sırası üstten ve alttan aynı aralık ve kalınlıkta düzgün bir şekilde çizilmiş üçer bantla sınırlandırılır. Aralarındaki tek fark Kat. No. 2’nin tabanına iç içe 2 banttan oluşan konsantrik daire bezenmişken, Payne No. 377 örneğine dil yaprakları bezenmesidir. Bu da çizgisel bezemeye sahip alabastronlarda taban bezemesinin esnek olduğunu göstermektedir. Kat. No. 2 ile aynı gövde bezemesine sahip olup, tabanı dil yaprak bezemeli bir diğer alabastron, Korinth Potters’ Quarter seramikleri levhasında yer almaktadır (Stillwell, vd., 1984: Pl. 63: 1555). Aynı yayında yer alan eserlerden bir diğerinde (Stillwell, vd., 1984: Pl. 63: 1556) ise taban bezemesi Kat. No. 2 ile aynıyken, gövde üzerindeki bant sayısının artırılarak üçlü bant sırasının üçe çıktığı, nokta sıralarının ise dörtlü sıra halinde bu üçlü bantların arasına iki kez boyanarak bezeme kuşaklarının çoğaltıldığı görülmektedir. Bu ve bunun gibi örneklerin daha da artırılabilmesi bant-nokta bezemeli farklı alabastronlar sayesinde ressam ya da ressamların kap yüzeyine boyadığı bant ya da nokta sıralarının sayı ve aralıklarında belirli bir stabilite olmadığı anlaşılmaktadır. Çok küçük değişiklikler (taban bezemesi ya da bant sayısı) dışında Kat. No. 2 ile benzer bezemeye sahip birçok örnek (Kinch, 1914: Pl. 36: 2, 37; Hoepli, 1925: Vol. XXX, 148, Fig. 2; Ure, 1934: Pl. 5: 141.1; Plaoutine, vd., 1938: III C a, Pl. 29: 1; Mustilli, 1942: Vol. XV-XVI, 132, Fig. 251; Mayence-Verhoogen, 1949: Pl. 6: 11-12; Dunbabin, 1962: Pl. 87: 1548-1550; Blomberg, vd., 1983: Pl. 3: 6-10; Gökay, 1999: Lev. 67: 1) sayılabileceği gibi birebir aynı bezemeye sahip Delos (Dugas, 1928: Pl. XXVIII: 382), bugünkü Bükreş (Romanya) (Dimitriu-Alexandrescu, 1965: Tav. 19: 6) ve Gela (Martelli Cristofani, 1972: Tav. 18: 6, 7)’da bulunmuş örnekler de mevcuttur.

Ressamına ait herhangi bir yayın ya da bilgi bulunmayan Kat. No. 2 ile aynı ya da yakın bant nokta bezemeli alabastron örneklerinin genel olarak Erken Korinth Dönemi’ne tarihlendiği görülmektedir. Bununla birlikte, Payne, (Payne, 1931: 284) bant nokta bezemeye sahip *Grup C II* içinde değerlendirdiği “*linear patterns*” olarak adlandırdığı alabastronların Protokorinth Dönemi’nden gelmediğini ve Protokorinth seramiklerinin üzerinde bu tip bezemelerin asla bulunmadığını belirterek, bu grubun Erken Korinth mezarlarında bulunduğunu ve MÖ erken 6. yüzyıla kadar devam ettiğini ifade etmektedir. Aynı bezemeye sahip Potters’ Quarter alabastronları da Payne’i referans göstererek Erken Korinth’e tarihlendirilmişlerdir. Bu bilgiler dahilinde, analojik irdelemeler ve *Krm 4* nolu krematoryumun (Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd., 2015) konteksti de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 2’nin bu krematoryumun ilk kullanım evresi buluntusu olup, Erken Korinth içerisinde MÖ 620-600 aralığına tarihlendirilmesi uygun bulunmuştur.

c. Hayvan Figürlü Alabastronlar

Diğer iki grup gibi tekil örneğe sahip bu gruptaki Kat. No. 3, ağız, boyun ve tabanının bir bölümü eksik olan oldukça küçük boyutlu bir alabastrondur. Yüzeyinde ve kilinde yanmadan kaynaklanan renk değişiklikleri görüldüğünden, nekropolisdeki bir kremasyon gömü ritüelinde kullanılarak içindeki sıvı döküldükten sonra krematoryuma atılarak kırıldığı fakat sonraki dönem mezarları yapılırken, dağılıp kontekstinden ayrıldığı düşünülmüştür. Bu nedenle yakınında bulunan *Krm 4* no’lu krematoryum kontekstine (Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd., 2015: 415) ait olma olasılığı yüksektir. Yanma kaynaklı kahverengileşmiş olan hamur muhtemelen soluk krem-sarı

renkte Korinth kili özelliği taşımaktadır. Yine astarının da soluk krem-sarı renkten yer yer koyu kahverengiye dönüştüğü anlaşılmaktadır. Alabastronun yüzeyine, aralarında sekizer kazıma çizgili iki leke (çiçek formu) rozet olan, profilden ve antitetik duruşlu iki horoz bezenmiştir. Ressamının tercihi ya da kabın formu ve boyutları nedeniyle horozların bacakları kısa tutulmuştur. Her iki horozun da boyun ve kuyruk arasındaki boşluğa birer (çiçek formu, 8 kazıma çizgili) ve sağdaki horozun arkada kalan ayağı arkasına 1 (oval formu, 8 kazıma çizgili) olmak üzere toplam 3 leke rozet yerleştirilmiştir. Hafif düzleştirilmiş tabanın korunan bölümünde soldaki horozun ayağına bitişik vaziyette, 5 dil yaprağın uçları merkezde birleştirilerek oluşturulmuş yapraklı bir rozet yer almaktadır. İnce uzun formu horozların ayrıntılarının belirtildiği kazıma çizgilerin dikkatsiz bir şekilde yapıldığı görülmektedir. Horozların gözleri iki daire, burunları uçları dışa açık yatay V şeklinde, kulaklar torba formunda kazıma çizgiyle zenginleştirilirken, boyun tüyleri önde göğse kadar inerek, çok sayıda kırık birbirine paralel dikey çizgilerle verilmiştir. Elips biçiminde sınırlandırılan kanatları ise üstte birbirine paralel ikişerli yatay çizgi arasında yatay zikzaklar, sonrasında iki dikey çizgiye zıt yatay tüyler ve üstündeki uçları sivriltilerek üçgenleştirilmiş çok sayıdaki tüyden oluşan kazıma çizgilerle belirtilmiştir. Kuyruk bölümü alttaki tüylerin varlığını gösterir şekilde yatay kesik çizgilerle oluşturulmuş ve üstte yer alan dörtlü olarak uzatılmış birbirlerinden ayrı olarak boyanan kuyruk tüylerinin üzerinden geçirilmeyerek üç boyutlu bir hava yakalanmaya çalışılmıştır. Bacağı alt gövdeden ayırmak için, gövde ön bacak başlangıcı arasına soldaki horozda 1, sağdakinde 2 yatay kazıma çizgi kullanılmıştır. Kazıma çizgiler tüm Korinth üretimi kap formları üzerinde olduğu gibi, hem rozetlerde hem de figürlerde boyanın sınırlarını aşacak şekilde dışarıya taşırılarak çizilmiştir. Elips içine alınmış kanat bölümü altta yer alan ikili paralel çizgiye kadar bordomsu bir renge boyanırken kalan tüm bezemeler siyah renktedir.

Alabastron form olarak küçük boyutlu olması, incelmış boynu, torba gövdesi ve hafif düzleştirilmiş yuvarlak tabanı ile Erken Korinth özelliklerini taşımaktadır. Sınırlayıcı bantların olmaması ile Transisyonel (Transisyonel Döneme ait alabastron örnekleri için bkz. Payne, 1931: 275, Fig. 118: A, no. 68; B, no. 69 A; C, no. 75 E) ve Orta Korinth (Orta Korinth Dönemi'ne ait alabastron formu için bkz. Payne, 1931: 303, Fig. 138) Dönemleri'nden farklılaşmaktadır. Fakat tek figürün kap yüzeyini kapladığı alttan ve üstten yatay bantlarla sınırlandırılmış istisnalar da vardır (Amyx, 1988: Plates III, Pl. 35: 3-4, Pl. 36: 1a-b, 2a-b).

Delos (Dugas, 1928: Pl. XXIX A, 395, 397), Rhodos (Jacopi, 1929/30: 364, Fig. 407), British Museum (Payne, 1931: Pl. 17, 11: No. 267), Tocra (Boardman-Hayes, 1973: Pl. 1, no. 1833), Gela (Martelli Cristofani, 1973: Pl. 15), Leiden (Neeft, 1978: II a. Early, Fig. 7-9) ve Antandros (Somersan, 2007: Lev. 16: Kat. No. No. 99, Lev. 17: Kat. No. No. 101) örnekleri aynı stilde horoz patterninin bulunduğu alabastronlar arasındadır. Horoz bezemeli alabastronlar için ilk ressam adlandırması Payne tarafından yapılmıştır. Payne "*Grup A siyah figürlü küçük vazolar*" adı altında, "*Dolphin Painter*" (Payne, 1931: 81-82) olarak adlandırdığı ressama atfettiği heraldik duruşlu aslan/panter ve antitetik duruşlu horoz bezemeli alabastronların olduğu bir grup belirlemiştir. Daha sonra Neeft (Neeft, 1978: 133-140), Parion örneğindeki gibi antitetik duruşlu horoz bezemesinin olduğu birtakım alabastronları Dolphin Ressama atfetmiş ve bu ressama ait olduğunu düşündüğü horoz figürlü alabastronların gelişim evrelerini inceleyerek, ressama ait horoz patternli alabastronları erken ve geç olmak üzere iki evreye ayırmıştır. Özensizce çizilmiş büyük ibikler, iki konsantrik daireden oluşan gözler, gaganın tipik kazıması, büyük gerdan (sakal), başların erken aslanlı alabastronlarda olduğu gibi genellikle dillerle birleşmesi, horozların ortasında 2 ya da 3 merkezi rozet Dolphin Ressama ait Neeft'in listelediği özellikler arasındadır (Neeft, 1978: 133-140). Neeft'in belirttiği diğer erken ve geç özellikler şunlardır (Neeft, 1978: 140). Ressamın erken örneklerinde rozetler içleri çukurlaştırılarak düzenli bir şekilde dilimlere ayrılırken, geç tiplerde yuvarlaktır. Yine erken örneklerde başında uzun, ince, dikey kulak memesi ve kulak tüyleri için küçük dil benzeri bir kazıma varken, geç olanlarda boynun arkasına doğru daha geniş yay şeklinde dikey bir kulak memesi

çizilmiştir. Geç döneme doğru boyun kısaldııkça boyundaki tüyler çoğunlukla tek dikey çizgilerden oluşturulur. Kanat kuşağındaki zikzaklı hat geç örneklerde kaybolurken, ayrıntılı işlenen kısa kanat tüyleri basit dikey çizgilere dönüşür.

Tüm bu bilgilere dayanarak Kat. No. 3'ün horozlarının burunlarındaki ayrıntısı, kulak memelerinin ensede yay oluşturur şekilde değil de bir dil gibi dikey şekilde uzatılması, uzun ince boyunları, boyunları üzerinde boyun uzunluğundan kaynaklanan tüylerin tek çizgi şeklinde olmayıp, kırık bir şekilde kazınması, kanat kuşaklarındaki zikzak çizginin hala kaybolmamış olması, henüz dikey çizgilere dönüşmemiş ayrıntılı işlenen kısa tüyleri, horozların ince uzun anatomik yapıları, ortalarına işlenen iki merkezi rozetin oval formu değil, çiçek formunda dilimlenmiş biçimi ile Dolphin Ressamı'nın erken evresinden olduğu söylenebilir. Yalnızca Neeft Leiden koleksiyonundaki horoz figürlü alabastronu tanımlarken ibikler, gerdan ve kanat kuşaklarının kırmızı olduğunu belirtir (Neeft, 1978: 139, 140, No. 42: Fig. 7-9, dn. 33). Fakat Parion örneğindeki horozların gerdanlarında kırmızı boya olmayışı ya yanma nedeniyle boyalarının dökülmesi ya da yalnızca kanat kuşağının boyanmasının tercih edilmesiyle açıklanabilir.

Payne, Dolphin Ressamı'nın alabastronlarını Erken Korinth Döneme tarihlerken (Payne, 1931: 282, 267-72), Amyx ise, Transisyonel Döneme yerleştirmektedir (Neeft, 1978: 140, dn. 41). Neeft, ressamın erken döneminin Transisyonel Dönem olduğunu ve en azından Erken Korinth Dönem sonuna kadar çalışmalarını sürdürdüğünü iddia etmektedir. Bu durumda ressamın erken özelliklerini yansıtan Kat. No. 3 için Dolphin Ressamı'nın kariyerinin ilk dönemi olan Transisyonel Dönem yani MÖ 630-620/15 tarih aralığı verilebilir.

d. Karışık Yaratık Figürlü Alabastronlar

Parion Korinth alabastronları içerisinde bu gruba ait iki örnek bulunmaktadır.. Bunlardan ilki olan Kat. No. 4, *Krm 4* nolu krematoryumun (Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd., 2015: 415) buluntusudur. Hamuru yeşilimsi Korinth kilidir. Yanma kaynaklı astar orijinal rengini kaybetmiştir. Hafif içe eğimli disk şeklinde ağız, ince ortası çukurlaştıktan sonra bombe yapmış boyun, aşağıya doğru genişleyip tabana varmadan daralmaya başlayan armudi gövde, hafif düzleştirilmiş yuvarlak dip Kat. No. 4'ün form özellikleridir. Kabin ağız tablasına 19 kısa dil yaprak, ağız yan pervazı ya da dudağına 9 nokta bezek, gövdeye ön ve yan yüzünü kaplayacak şekilde kanatlarını iki yana açmış gövdesi cepheden başı profilden verilmiş bir siren bezenmiştir. Sirenin sağ boyun kanat arasına 1, ayak yanlarına 1'er olmak üzere toplam 3 kazımasız leke rozet boyanmıştır. Sirenin bodur yapıda olduğu ve başındaki polosun 3 boğumlu yapılarak tacı andırır biçimde yükseltildiği görülmektedir. Kazıma çizgilerle kaşı hafif eğimli olarak, kulak üstüne doğru uzatılmıştır. Çekik göz, basık kalp şeklinde kulağın arkasından göğüs üzerine doğru zikzak yapmadan düz inmiş saç ayrıntısı, burun altında U şeklinde kazıma ve ağzını belirginleştirir kısa yatay kazıma çizgi ile ayrıntıları verilmiştir. Omuzdan karın altına uzanan iki kazıma çizgi vardır ve yatay kanat tüylerinin uçları içbükey verilmiştir. Kuyruğu çok uzun olmayıp, uç kısmına iki sıra yatay ve iki dikey kazıma çizgi yapılmıştır. Bacak gövde ayırımı yerini belirginleştirmek için geride olan bacak bitimine hafif yayçizer şekilde bir yatay çizgi kazınmıştır. Kabin tabanına 8 kısa yaprak boyanmıştır.

Form olarak, Parion Nekropolisi'nde bulunan Erken Korinth Dönemi'ne tarihlenen diğer alabastronlarla aynı özellikleri taşıyan Kat. No. 4'ün bezeme olarak birçok yakın benzeri vardır. Fakat araştırılan kaynaklar arasında birebir benzerine rastlanmamıştır. Yakın örnekler ile bir karşılaştırma yapılacak olunursa; Brüksel'de korunan alabastron (Mayence, 1926: III C, Pl.2: 2a) üzerindeki sirenin bodur yapısı, yüksek polos, kanatlarının duruşu, kanat ve boyun arasındaki kazımasız leke rozeti ile Parion örneğine oldukça benzer özelliktedir. Delos 410 (Dugas, 1928: XXIX, E 410) örneğine benzeyen, Tübingen'de korunan MÖ 600'e tarihlenen alabastron (Wallenstein, 1973: Taf. 23: 9-11), üzerindeki siren patterni genel özellikleriyle Kat. No. 4'e benzemekte olup, daha yükseğe kalkmış kanatları, heraldik duruşu, kulağın ayrıntılı verilmesi ve

bacak geçişindeki kıvrımlı yapı, artan doldurma rozeti sayısı itibariyle farklılaşır. Louvre'da korunan Transisyonel Dönem'den bir alabastron (Plaoutine, vd., 1938: III C a, Pl. 31: 7) ve Rhitsona'daki alabastron (Ure, 1910: 351, Fig. 13: No. 2) üzerindeki sirenin polosunun Kat. No. No. 4'de olduğu gibi boğumlu yapılarak yükseltildiği görülür. Kanatları iki yana açık yakın özellikteki sirenler alabastron gibi küçük parfüm kaplarından olan aryballoslar (Martelli Cristofani, 1972: III C, Tav. 36: 1-5) üzerine de bezenmişlerdir. Payne, siren patternli aryballosları "*Grup A*" içinde listelemiş ve bir Orta Korinth örneği haricinde, diğerlerini Erken Korinth Döneme tarihlemiştir (Payne, 1931: 282, No. 327-341). Hermitage Müzesi (Sidorova, 2004: 17, Fig. 2-II 1b 1442)'nden bir alabastronun üç çıkıntılı polosunun, saç ve kulak kazımlarının ve kanatlarının Kat. No. 4 ile oldukça benzediği, fakat doldurma rozetlerinin kazımalı ve çok sayıda olmasıyla farklılaştıkları görülür. Genel hatlarıyla Parion örneğine oldukça benzer olduğu görülen Hermitage Müzesi alabastronu Erken Korinth, MÖ 7. yüzyılın sonuna tarihlendirilmiştir (Sidorova, 2004: 16-17). Louvre örneğinin (Plaoutine, vd., 1938: III C a, Pl. 31: 7) polosu dışında genel olarak Erken Korinth örneklerine benzeyen Kat. No. 4'ün, Orta Korinth Dönem alabastronlarına göre küçük boyutlu olması, hafif çukur ince boynu eserin Orta Korinth Dönem'den çok, Erken Korinth Dönem örneklerine yakın olduğunu göstermektedir. Eserin bulunduğu kontekste MÖ 620-600 yıllarına ait eserlerin olması da verilen tarihi doğrular niteliktedir.

Grubun ikinci örneği Kat. No. 5, *Krm 5* nolu krematoryumda bulunmuştur. Hamuru yanma nedeniyle grileşmiş, yüzeydeki krem-sarı renkli astar yer yer kahvems bir renge dönüşmüştür. Yalnızca alt gövde yarısı korunan alabastronun üzerine Kat. No. 4'de olduğu gibi kanatlarını iki yana açmış bir kuş ya da siren bezenmiştir. Kuyruk tüylerinin bitiminde 2 dikey ve kuyruk ortasındaki 2 yatay kazıma çizgi verilerek kuyruğun uzatılması, arka bacağın gövdeye birleştiği üst kısmının (but) kanca benzeri şekliyle kaslı verilmesi, gövdenin güçlü duruşu figürün siren olma ihtimalini artırmaktadır. Öne attığı sol bacağı önünde ve kanat yanında çiçek formlu leke rozetler, hafif düzleştirilmiş tabanında iki yana açtığı tek katmanlı olduğu anlaşılan kanatlarının, tüylerin olmadığı üst bölümü kırmızı, vücudunun diğer kısımları siyah firnislidir. Kat. No. 5'e benzer kuş ya da sirenlerin bezendiği alabastronlar (Kat. No. No. 5'in bezemesine benzer bezemeye sahip alabastron ve aryballoslar için bkz. Dugas, 1928: Pl. XXIX, 388, 402, 410, Siren; Payne, 1931: 294-302, Group A; Pottier, 1933: III Ca, Pl. 17: 11, 15; Martelli Cristofani, 1973: Tav. 1: 1-5, Tav.2: 1-6, Tav.7: 1-4, Siren, MÖ 600; Wallenstein, 1973: Taf. 23: 9-11, Siren, MÖ 600; Ashmead-Philips, 1976: 15-16, Pl. 74: 7a, 7b, 7c, 7d; Neeft, 1993: Fig. 10, 11, Cat. no. 24, Fig. 13, Cat no. 28; Kustermann, 2002: Tav. XXI, Tomb 37, MÖ 600) çok sayıda yayınlanmasına rağmen, Kat. No. No. 5'in bir bölümünün eksik olması (özellikle baş, boyun ve kanat kıvrımı) ressamını bulmayı zorlaştırmaktadır. En benzer bezemeler Delos 402 (Dugas, 1928: XXIX, 402) kuş ve Delos 410 (Dugas, 1928: XXIX, E 410) ve Tübingen (Wallenstein, 1973: Taf. 23: 9-11)'deki siren figürüdür. Kuyruklarındaki birbirine paralel çift dikey çizgi, tek katmanlı kanatları, but kısmının kanca şeklinde belirtilmesi benzer özellikleridir. Payne tarafından benzer bezemeli örneklerin hepsi Erken Korinth Döneme tarihlenmiştir (Siren patternli alabastron listesi için bkz. Payne, 1931: 282, No. 327, 329-341). Gela (Martelli Cristofani, 1973: Tav. 1: 1-5, Tav.2: 1-6, Tav.7: 1-4, Siren, MÖ 600), Tübingen (Wallenstein, 1973: Taf. 23: 9-11, Siren, MÖ 600), Selinus (Kustermann, 2002: Tav. XXI, Tomb 37, MÖ 600) örnekleri ise, MÖ 600 yılına tarihlenmişlerdir. Kat. No. 5'in ele geçtiği krematoryumun buluntu kontekst de göz önüne alınırsa Erken Korinth Dönem sonları ya da daraltılırsa MÖ 600-590 uygun olmalıdır (Alabastronun ele geçtiği *Krm 5* nolu krematoryum buluntuları ve tarihlendirilmesi için bkz. Kasapoğlu, 2019: 177-194).

e. Diğer Alabastronlar

Parion alabastronları içerisinde gövde kısmı korunmayan Kat. No. 6-9'daki 4 adet ağız-boyun parçası, belirgin bir ayırt edici unsurları olmadığı için bu grupta ele alınmışlardır. Bu eserlerden Kat. No. 6'daki ağız ve boyunun bir kısmı korunmuş olan parçanın çapı küçük ve hafif

içe eğimli ağız ile oldukça inceltilmiş hafif çukur boyun yapısı çalışmada ele alınan “*Torba Gövdeli Alabastronlar*”ın (Kat. No. 1-5) ağız ve boyun profillerine oldukça benzer bir biçim yansıtmaktadır. Bezeme olarak ağız tablası yalnızca 5’i korunmuş dil yapraklarla süslenmişken, kulpun korunan bölümü tamamen firnislidir. Genel olarak alabastronlar Erken Korinth Dönem başında küçük boyutlu olup, dönem sonuna doğru oldukça büyük boyutludurlar. Alabastron parçasının form özelliklerinin Kat. No. 1-5 ile benzerliği ve ele geçtiği *Krm 5* krematoryumu konteksti de (Kasapoğlu, 2019: 177-194) göz önünde bulundurulduğunda MÖ 600-590 yılına ait olduğu düşünülmektedir.

Kat. No. 7 nolu alabastronun yalnızca ağız diskinin çok küçük bir bölümü günümüze gelebilmiştir. Ağız üzerinde 6 dil, dudakta 5 nokta bezek vardır. Soluk kahverengi hamur ve astarı kremasyon ateşinden çok etkilenmemiş olup, bezemesi siyah renktedir.

Kat. No. 8, ağız diskinin bir bölümü korunabilmiş, ağız tablası üzerinde 6 dil yaprak, dudakta 5 nokta bezek olan bir alabastron ağız parçasıdır. Hamuru açık gri, astarı yanma dolayısıyla krem-sarı renkten soluk kahverengimsi bir renge dönüşmüştür. Bezemelerde kullanılan renk siyahtır. 3,2 cm olan ağız çapının nedeniyle, kataloglanan diğer alabastronlar gibi küçük boyutlu olduğu anlaşılmaktadır.

Kat. No. 9, Kat. No. 8 gibi yalnızca ağızın bir bölümü korunmuş bir başka alabastrondur. Ağız üzerinde 4 dil yaprak, dudakta Kat. No. 7’ye göre küçük ve sık dizilmiş 5 nokta rozet vardır. Hamuru ve astarı soluk kahverengi ve bezemeleri siyah renktedir.

Kat. No. 7-8-9 nolu alabastronların çok küçük bir bölümünün günümüze gelebilmesi, ele geçtiği *Krm 4* nolu krematoryumda eksik olan diğer parçalarının bulunamaması, bulundukları katmanların tam olarak belirlenememesi ve ağızlarındaki dil, dudaklarındaki nokta bezeklerin Korinth alabastronlarının erkenden geç dönemine kadar görülebilmesi (Ağız dil, dudağı nokta bezekli Erken, Orta ve Geç Korinth Dönemi’ne ait alabastron örnekleri için bkz. Payne, 1931: 281-286, 303, 319) gibi nedenlerle stilistik gelişime göre tarihlendirilmelerini engellemektedir. Bu nedenle bahse konu alabastronlar, *Krm 4* nolu krematoryum (Başaran vd., 2015: 415) için belirlenen MÖ 620-590 (Erken Korinth Dönem) yıllarına ait olmalıdırlar.

Değerlendirme – Sonuç

Çalışma kapsamında ele alınan tamamı Korinth üretimi alabastronlar, Nekropolis’in Arkaik Dönem krematoryumlarından *Krm 4* ve *Krm 5*’den ele geçmişlerdir. Bu iki krematoryumdan *Krm 4* den ele geçen ve sayıca fazla olan alabastronlar bu krematoryumun ilk evresinde kullanılan kaplardır. Dolayısıyla *Krm 4*’ün ilk evre kullanım tarihi ve sürecinin MÖ 620-600/590 olduğunu ortaya koymaktadırlar. Arkaik Dönem’de kullanım görmüş bir diğer krematoryum *Krm 5*’e ait az saydaki örnek de krematoryumun ilk kullanım evresinin MÖ 600-590 olduğunu ortaya koymaktadır. Tamamı göz önünde bulundurulduğunda MÖ 620-590 aralığında ki süreçte, kentte Nekropolis’in belirgin noktalarında basitçe oluşturulmuş yakma alanları-krematoryumlarda gerçekleştirilen ikincil kremasyon (İkincil kremasyon uygulaması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Kasapoğlu, 2015: 119) gömü uygulamasına yer verildiği anlaşılmaktadır. Kapların dış yüzeylerinde oluşan yanık izlerinin yanı sıra, hamur renklerinin dahi değişmesinden oldukça yüksek bir ısıya maruz kaldıklarını söylemek mümkündür. Kapların fiziksel yapılarındaki bu durumu, gömü uygulaması esnasındaki ritüel silsilesini ve bu ritüel silsilesinde kullanılan kapların üstlendiği rolü anlamak amacıyla irdelemek gerekirse; çoğunluğu küçük boyutlu olan bu kapların içlerinde hem kremasyon işleminde yanmayı hızlandırabilecek, hem de bu yanma işlemi esnasında oluşabilecek kötü kokuyu giderecek nitelikte hoş kokulu yağların olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, yakma işlemi esnasında, ölen kişinin yakınları tarafından kullanılan bu kaplarda yer alan yağlar krematoryum içerisine döküldükten sonra, ritüelle paralel düşüncede kapların krematoryum içerisine atılıp kırıldığı anlaşılmaktadır. Bulunan kapların çoğunluğunun, çalışmada değerlendirilen alabastronlar gibi koku ya da parfüm yağı konulabilecek nitelikte kaplar olması da bu ihtimali güçlendirmektedir. Bununla

birlikte, bugüne kadar elde edilen veriler sonucu, Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi'nde Arkaik Döneme ait urnelerin etrafında ya da üzerinde herhangi bir ölü hediyesi olmadığı tespitini de göz önünde bulundurarak, ölü hediyesi bırakma ritüelinin yalnızca kremasyon esnasında yapıldığı da söylenebilir.

Gömu geleneği ve ritüel odaklı bu verilerin yanı sıra, çalışmaya konu alabastronlar kentin antik kaynaklarda bahsedilen kuruluş tarihine en yakın arkeolojik materyal olan seramiklerin önemli gruplarından birini de temsil etmektedirler. Bununla birlikte, bu seramik kaplar genel anlamda MÖ 630-590 aralığında Parion'un Kıta Yunanistan (Korinth) ile olan ilişkilerini göstermeleri açısından da önemlidirler.

KATALOG

Kat. No. 1

Form / Grup: Torba Gövdeli Alabastron / Grup a. Bitkisel Bezemeli

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney Nekropolisi, Krm 4, P'14 AYO 17

Teknik Özellikler

Ölçü

Yükseklik 8.1 cm, Ağız çapı 3 cm, Karın çapı 4.3 cm, Dip 1.2 cm

Renk

Hamur: 5Y 7/3 soluk sarı (yanmış)

Astar: 2.5Y 7/3 soluk kahverengi

Firnis: 7.5 YR 2.5/1 siyah/10R 3/3 siyahımsı kırmızı

Kil

Katkı: Az kireç, az kuvars

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çıkıntılı düz ağız, dar kısa boyun, ağız-omuz arası tek kulp, aşağı doğru genişleyen torba gövde, ortası çukur yuvarlak dip.

Bezeme: Ağızda 13 dil yaprak, dudakta 12 nokta bezek, kulp dikine firnisli, boyunda 5 dil yaprak; gövdede ön yüzde detayları kazıma çizgili kökleri tek halkada birleşik, birbirine düğümlenmiş ilmekli karşılıklı üst 6'lı alt 5'li dikine çift palmet, iki yanında toplam 4'er leke rozet, dipte 7 dil yaprak.

Ressam -

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 620-600

Kat. No. 2**Form / Grup:** Torba Gövdeli Alabastron / Grup b. Çizgisel Bezemeli**Buluntu yeri, mezar ve kazı no.**

Parion Güney Nekropolisi, Krm 4, P'14 AYO 6

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 8.2 cm, Ağız çapı 3 cm, Karın çapı 4.5 cm, Dip 0.4 cm

Renk**Hamur:** GLEY 1 10Y 7/1 açık yeşilimsi gri**Astar:** 2.5Y 7/3 soluk kahverengi (yanmış)**Firnis:** 10YR 2/1 siyah**Kil****Katkı:** Az kireç, az kuvars, az feldispat, az şamot.**Fırınlama:** İyi**Yüzey:** Hafif kaygan**Tanım****Form:** Ağzın bir bölümü eksik, kırıkları tümlenmiş. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çekik düz ağız, dar kısa boyun, ağız-omuz arası tek kulp, aşağıya doğru genişleyen torba gövde, yuvarlak dip.**Bezeme:** Ağızda 2 konsantrik daire, dudakta bant, boyunda 9 uzun dil yaprak, kulpta dikey 1 şerit, gövdede sırasıyla 3 bant, 3 leke rozet, arka yüz boş, dipte 8 dil bezek.**Ressam -****Üretim Yeri / Tarih**

Korinth / MÖ 620-600

Kat. No. 3**Form / Grup:** Torba Gövdeli Alabastron / Grup c. Hayvan Figürlü**Buluntu yeri, mezar ve kazı no.**

Parion Güney Nekropolisi, 1535-2290 nolu açma, P'19 BCU 109

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 6 cm, Ağız çapı - cm, Karın çapı- cm, Dip 1.2 cm

Renk**Hamur:** 5Y 7/3 soluk sarı (yanmış)**Astar:** 2.5Y 7/3 soluk kahverengi**Firnis:** 7.5 YR 2.5/1 siyah/10R 3/3 siyahımsı kırmızı**Kil****Katkı:** Az kuvars, az feldispat.**Fırınlama:** İyi**Yüzey:** Kaygan

Tanım

Form: Gövde, tabanın bir bölümü korunmuş. Aşağıya doğru genişleyen torba gövde, yuvarlak dip.

Bezeme: Gövdede ön yüzde detayları kazıma çizgili karşılıklı iki horoz, aralarında kazıma çizgili 2, arkada 2 üstte, 1 altta leke çiçek rozet, dipte 8 dil yapraklı, ortası dolu bezek.

Ressam

Dolphin Ressamı

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / Transisyonel Dönem (MÖ 630-620/15)

Kat. No. 4

Form / Grup: Torba Gövdeli Alabastron / Grup d. Karışık Figürlü

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, Krm 4, P'14 AYO 5

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 8.2 cm, Ağız çapı 3 cm, Karın çapı 4.5 cm, Dip 0.4 cm

Renk

Hamur: GLEY 1 10Y 6/1 yeşilimsi gri

Astar: 2.5Y 6/3 açık sarımsı kahverengi

Firnis: 10YR 2/1 siyah

Kil

Katkı: Az kireç, az kuvars, az feldispat, az şamot, az gümüş mika (dış yüzeyde).

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağızın bir bölümü eksik. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çekik düz ağız, dar kısa boyun, ağız-omuz arası tek kulp, aşağıya doğru genişleyen gövde, yuvarlak dip.

Bezeme: Ağızda 19 dil yaprak, dudakta 9 nokta bezek, kulp tamamen boya gövdede ön yüzde yüz ve gövde detayları kazıma çizgili kanatları iki yana açık bir siren, 3 leke rozet, arka yüz boş, dipte 8 dil bezek.

Ressam -**Üretim Yeri / Tarih**

Korinth / MÖ 620-600

Kat. No. 5

Form / Grup: Torba Gövdeli Alabastron / Grup d. Karışık Yaratık Figürlü

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, *Krm* 5, P'16 CEK 6

Teknik Özellikler

Ölçü

Yükseklik 4.9 cm, Ağız çapı - cm, Karın çapı - cm, Dip 1 cm

Renk

Hamur: 5Y 7/2 açık gri (yanmış)

Astar: 2.5Y 7/3 soluk kahverengi

Firnis: 2.5Y 2.5/1 siyah - 10R 4/6 kırmızı

Kil

Katkı: Az kireç, az kuvars

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Gövdenin üst yarısı, boyun, ağız eksik. Uzun aşağı doğru genişleyen gövde, ortası çukur yuvarlak dip.

Bezeme: Gövdede ön yüzde bir bölümü korunmuş detayları kazıma çizgili kanatları iki yana açık bir tür kuş ya da siren, sol bacak kanat arası 1 çiçek rozet, arkada yarısı korunmuş 1 çiçek rozet; dipte 10 dil yaprak.

Ressam -

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 600/590

Kat. No. 6

Form / Grup: Alabastron / Grup e. Diğer

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, *Krm* 5, P'16 CEK 16

Teknik Özellikler

Ölçü

Yükseklik 2.5 cm, Ağız çapı 3.2 cm, Karın çapı - cm, Dip - cm

Renk

Hamur: 5Y 7/1 açık gri (yanmış)

Astar: 5Y 6/2 açık zeytuni gri

Firnis: 5Y 2.5/1 siyah

Kil

Katkı: Az (ince) kuvars, az mika (yüzeyde, kilde görünmüyor).

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağız, kulp, boyunun bir bölümü korunmuş. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çıkıntılı düz ağız, dar kısa boyun, dudak boyun arası kalın tek kulp.

Bezeme: Ağızda 5 dil yaprak.

Ressam -

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 600/590

Kat. No. 7

Form / Grup: Alabastron / Grup e. Diğer

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, *Krm* 4, P'14 AYO 89

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 0.8 cm, Ağız çapı 3 cm, Karın çapı – cm, Dip – cm

Renk

Hamur: 2.5Y 7/4 soluk kahverengi

Astar: 2.5Y 7/3 soluk kahverengi

Firnis: 7.5 YR 2.5/1 siyah

Kil

Katkı: Az (orta kalınlık) kireç, az kuvars.

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağız parçası. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çıkıntılı düz ağız.

Bezeme: Ağızda 7 dil yaprak, dudakta 9 nokta bezek.

Ressam -

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 620-590

Kat. No. 8

Form / Grup: Alabastron / Grup e. Diğer

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, *Krm* 4, P'14 AYO 90

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 0.7 cm, Ağız çapı 3.2 cm, Karın çapı – cm, Dip – cm

Renk

Hamur: 5Y 7/2 açık gri (yanmış)

Astar: 2.5Y 7/3 soluk kahverengi

Firnis: 2.5Y 2.5/1 siyah

Kil

Katkı: Az kireç, az kuvars

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağız parçası. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çıkıntılı düz ağız.

Bezeme: Ağızda 6 dil yaprak, dudakta 5 nokta bezek.

Ressam –

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 620-590

Kat. No. 9

Form / Grup: Alabastron / Grup e. Diğer

Buluntu yeri, mezar ve kazı no.

Parion Güney/Tavşandere Nekropolisi, *Krm* 4, P'14 AYO 91

Teknik Özellikler**Ölçü**

Yükseklik 0.7 cm, Ağız çapı 3 cm, Karın çapı – cm, Dip – cm

Renk

Hamur: 2.5Y 7/4 soluk kahverengi (yanmış)

Astar: 2.5Y 7/3 soluk kahverengi

Firnis: 2.5Y 2.5/1 siyah

Kil

Katkı: Az (ince) kireç, az kuvars

Fırınlama: İyi

Yüzey: Hafif kaygan

Tanım

Form: Ağız parçası. Ağız deliğine doğru eğimli, dışa çıkıntılı düz ağız.

Bezeme: Ağızda 4 dil yaprak, dudakta küçük 5 nokta bezek.

Ressam –

Üretim Yeri / Tarih

Korinth / MÖ 620-590

KAYNAKÇA

- Akkurnaz, F. B. (2016). *Eski Yunan ve Roma Kaplar – İşlevler*. Arkeoloji Sanat Yayınları.
- Akurgal, M. (1997). *Korinth Seramiği MÖ 750-550*, İstanbul.
- Amyx, D. A.- Lawrence, P. (1975), “Archaic Corinthian Pottery and Anaploga Well”, *Corinth VII-2*, Princeton- New Jersey, 1-168.
- Amyx, D. A. (1988). *Corinthian Vase-Painting of the Archaic Period*, Vol I Catalogue, II Commentary, III Indexes, University of California Press, Berkeley.
- Amyx, D. A.-Lawrence, P. (1996), “Studies in Archaic Corinthian Vase Painting”, *Hesperia Suppl.* 28, 1-228.
- Andreiōménou, A. K. (2007). *Tanágra i anaskafē tou nekrotafeiou (1976-1977, 1989)-Tanágra: H anaskafē tou nekrotafeiou (1976-1977,1989)*, Athīnai: I en Athīnais Archaialogikē Etaireia (H en Athīnais Archaialogikē Etaireia).
- Ashmead, A. H.-Phillips, K. M. (1976). *Classical Vases: Excluding Attic Black-Figure, Attic Red-Figure and Attic White Ground*, Catalogue of Classical Collection Museum of Art the Rhode Island School of Design.
- Avram, A. (2004), “The Propontic Coast of Asia Minor”, (Ed. M. H. Hansen, T. H. Nielsen), *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, Oxford University Press, New York, 974-999.
- Başaran, C. (1998), “Parion 1997 Araştırmaları”, *Araştırma Sonuçları Toplantısı, XVI-I*, Ankara 1998, s. 349-364.
- Başaran, C. (2001), “Parion'dan İki Gladyatör Steli”, (Ed. C. Özgünel, O. Bingöl, V. İdil, S. Doruk), *Günışığında Anadolu, Cevdet Bayburthuğlu İçin Yazılar*, Homer Kitabevi, 19-24.
- Başaran, C. (2006), “Parion: Karanlıktan Günışığına”, (Edt. Turan Takaoğlu), *Anadolu Arkeolojisi'ne Katkılar - 65. Yaşında Abdullah Yalalıya Sunulan Yazılar*, Hitit Color, İstanbul, 185-200.
- Başaran, C. – Kasapoğlu, B. E. (2014), “Parion Güney Nekropolisi 2005-2013”, (Ed. H. Kasapoğlu – M. A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 117-138.
- Başaran-Keleş-Ergürer-Kasapoğlu vd. (2015), “Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları”, *36. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt*, Ankara, 413-436.
- Berges, D. (2002). “Archaische Funde aus Alt-Knidos”, *Istanbuler Mitteilungen Band 52*, 99-164.
- Boardman, J.-Hayes, J. (1973). *Excavations at Tocra 1963-1965: The Archaic Deposits II and Later Deposits*, BSA, Supplementary Volumes, No. 10, 1-126.
- Bulut, H. (1998). *Daskyleion Korinth Seramikleri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dehl, C. von Kaenel (1995). *Die Archaische Keramik aus dem Malophoros-Heiligtum in Selinunt. Die Korinthischen, Lakonischen, Ostgriechischen, Etruskischen und Megarischen Importe Sowie Die 'Argivisch-Monochrome' und Lokale Keramik aus den Alten Grabungen*.
- Dimitriu S. - Alexandrescu, P. (1965). *Corpus Vasorum Antiquorum Roumanie 1, Bucarest 1, Institut D'Archéologie Musée National Des Antiquités*, 1965.
- Dugas, C. (1928). *Les Vases De L'Héraion, Delos X*.

- Dugas, C., Rhomaios, C.(1935). *Les Vases De Délos, Delos XVII*.
- Dunbabin, T. J. (1962). *Perachora, The Sanctuaries of Hera Akraia and Limenia II, Pottery, Ivories, Scarabs and Other Objects from the Votive Deposit of Hera Limenia*, Oxford.
- Ergürer, H. E. – Keleş, V. (2018), “Parion Tiyatrosu’nda Bulunan Gliadiatör Graffitoları”, *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, Sayı 18, 21-32.
- Görkay, K. (1999). *Batı Anadolu’ya Korinth ve Attika Siyah Figür Seramiğinin İthali, Dağılımı ve Değerlendirmesi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Greenewalt, C. H. (2010), “Giriş”, (Ed. Nicholas D. Cahill), *Lidyalılar ve Dünyaları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 7-36.
- Herodotos, *Herodot Tarihi*, (Çev. M. Ökmen), IV-138, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2004.
- Hoepli, U. (1925). *Monumenti Antichi Vol. XXX*.
- Jacopi, G. (1929/30). *Scavi Nelle Necropoli Camiresi*, 1929-1930, CIRh 4.
- Kasapoğlu, B. E. (2019). “Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi’nden Bir Arkaik Dönem Krematoryumu ve Buluntuları”, (Ed. V. Keleş-H. Kasapoğlu, H. E. Ergürer, E. Çelikbaş-A. Yılmaz) *Cevat Başaran’a 60. Yaş Armağanı*, Ankara, 177-194.
- Kasapoğlu, H. (2007), “Parion Nekropolü Mezar Tipleri”, (Ed., B. Can – M. Işıklı), *Doğudan Yükselen Işık Arkeoloji Yazıları – Atatürk Üniversitesi 50. Kuruluş Yıldönümü Arkeoloji Bölümü Armağanı*, Ege Yayınları, İstanbul, 481-520.
- Kasapoğlu, H. (2008), *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kasapoğlu, H. (2013), “VII. Nekropol”: (Ed C. Başaran.), *Antik Troas’ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul, 107-135.
- Kasapoğlu, H. (2015), “İlk On Yıllık Veriler Işığında Parion Güney Nekropolisi Arkaik Dönem Kremasyonları ve Urneleri”, (Ed. C. Başaran – V. Keleş), *Parion Kazıları 10. Yıl Armağanı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 99-116.
- Keleş, V. (2013), “Giriş-Coğrafik Özellikler”, (Ed. C. Başaran) *Antik Troas’ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul, 19-26.
- Keleş, V. – Çelikbaş, E. (2014), “Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri” *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı 145, 75-84.
- Keleş, V. – Ergürer, H. E. – Kasapoğlu, H. vd. (2018), “Parion 2016 Sezonu Kazı ve Restorasyon Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 39. 1, Ankara, 183-210.
- Keleş, V. (2016). “Tiyatro’da Ele Geçen Alexandria Troas Sikkeleri ve Goth İstilas”, (Ed. C. Başaran - H. E. Ergürer), *Parion Tiyatrosu: 2006-2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, Ankara, 193-200
- Kinch, K. F. (1914). *Fouilles de Vroulia*, Berlin.
- Kustermann, G. A. (2002). *Selinunte - Necropoli Di Manicalunga: Le Tombe Della Contrada Gaggera*, Soveria Mannelli, Rubbettino.

- Leaf, W. (1923), *Strabo on the Troad*, Cambridge University Press, London.
- Lo Porto, F. G. (1998). *Corpus Vasorum Antiquorum Italia, Museo Nazionale di Taranto-Collezione Rotondo*, Fasc. LXX.
- Magie, D. (1950), *Roman Rule in Asia Minor: To the End of the Third Century after Christ, Vol. I: Text*, Princeton University Press, New Jersey.
- Mansel, A. M. (1995), *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Martelli Cristofani, M. (1972). *Corpus Vasorum Antiquorum Italia LII, Museo Archeologico Nazionale Di Gela*, Roma 1972.
- Martelli Cristofani, M.(1973). *Corpus Vasorum Antiquorum- Italia LIII Museo Archeologico Nazionale Di Gela*, Roma.
- Mayence, F. (1926). *Corpus Vasorum Antiquorum Bruxelles 1, Musée Royaux du Cinquantenaire; 1*.
- Mayence, F.-Verhoogen, V. (1949). *Corpus Vasorum Antiquorum Bruxelles 3, Musée Royaux D'art Et D'histoire (Cinquantenaire); 3*, Wechselnde Verlage.
- Mustilli, D. (1942). *La Necropoli Tirrenica di Efestia*, Annuario Della R. Scuola Archeologica Di Atene E Delle Missioni Italiane in Oriente, Vol. XV-XVI, Roma-XX.
- Neeft, C. W. (1978). "The Dolphin Painter and his Workshop. A Corinthian Atelier busy on Small Oil-Vases", *Bulletin antieke beschaving (BABesch)*, 52-53-1977-1978, 133-170.
- Neeft, K. (1993). "Aegina, Aphaia-Tempel XVI, Corinthian Alabastra and Aryballoi", *Archäologischer Anzeiger*, 1993, New York, 543-621.
- Bonacasa, N. (1976), *Princeton Encyclopedia of Classical Sites*, Princeton University Press, New Jersey.
- Oyarçin, K. (2016). "V. A. Parion Tiyatrosu Sikkeleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme", (Ed. C. Başaran - H.E. Ergürer), *Parion Roma Tiyatrosu: 2006-2015 Yılı Çalışmaları Mimarisi ve Buluntuları*, 181-193.
- Öncü, Ö. E. (2013). "The Harbor of Yenikapı in The Archaic, Classical, and Hellenistic Periods", (Ed. B. Öztuncay, B. Coşkuner), *Stories from the Hidden Harbor Shipwrecks of Yenikapı*, İstanbul, 16-21, 94-103.
- Öncü, Ö. E. (2014). "Hellen Kolonizasyon Dönemin'de Yenikapı Limanı", (Ed. Ş. Baltaş, Ş. Altun), *Hayalden Gerçeğe Bir İstanbul Öyküsü Marmaray*, Ankara, 142-153.
- Payne, H.(1931). *Necrocorinthia*, Clarendon Press, Oxford.
- Payne, H.(1940). *Perachora The Sanctuaries of Hera Akraia and Limenia-Excavations of the British School of Archeology at Athens 1930-1933*, British School at Athens, 1940.
- Plaoutine, N.-Pottier, E.-Merlin, A(1938)., *Musée du Louvre 9, Corpus Vasorum Antiquorum France 14*.
- Pottier, E.(1933). *Corpus Vasorum Antiquorum, France 12*, Musée du Louvre, Paris.
- Pottier, E.(1897). *Vases Antiques Du Louvre*.
- Sevin, V.(2001), *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

-
- Sidorova, N.(2004). *Corpus Vasorum Antiquorum, Russia 7, Pushkin State Museum of Fine Arts, Corinthian and Etrusco-Corinthian Vases*.
- Somersan, T. S.(2007). *Antandros Korinth Seramikleri*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Stillwell, A. N.- Benson, J. L.- Boegehold, A. L.- Boulter, C. G. (1984). “Potters’ Quarter the Pottery”, *Corinth*, Vol. 15, No. 3, 1-428.
- Ure, P. N., “Excavations at Rhitsóna in Boeotia (Continued)”, *JHS*, Vol. 30, 1910, 336-356.
- Ure, P. N.(1934). *Aryballoi and Figurines from Rhitsona in Boeotia*, London.
- Wallenstein, K.(1973). *Corpus Vasorum Antiquorum, Deutschland 36-Tübingen 1*, München.
- Wieschöfer, J. (2002), *Antik Pers Tarihi*, (Çev. S. Sinanoğlu), Telos Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (1995). *Anadolu’da Alabastronlar*, Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Resim 1: Troas Bölgesi Haritası

Resim 2: Kentin belirgin yapıları ve Güney-Taşandere Nekropolis'in konumunu gösteren hava fotoğrafı (Google Earth)

Resim 3: Parion Güney-Tavşandere Nekropolisi'nde tespit edilen krematoryumların konumlarını gösteren hava fotoğrafı (Parion Kazı Arşivi)

Resim 4: Krm 4 no'lu krematoryum

Resim 5: Krm 5 no'lu krematoryum (Parion Kazı Arşivi)

Kat. No. 1

Kat. No. 2

Kat. No. 3

Kat. No. 4

Kat. No. 5

Kat. No. 6

Kat. No. 7, 8, 9